

Ny AKU – tidsseriebrott och större osäkerhet under en övergångsperiod

Från och med april månad 2005 redovisas Arbetskraftsundersökningen enligt en ny EU-harmoniserade AKU. EU:s förordning har varit vägledande när det gäller vad AKU ska omfatta och hur undersökningen ska genomföras. Förordningen anger bl.a. vilka arbetsmarknadsrelaterade variabler som undersökningen ska mäta men också i vilken ordning olika frågor ska ställas.

Den huvudsakliga förändringen utgörs av införandet av en ny intervjublankett men samtidigt genomförs också andra förändringar av kvalitetsförbättrande karaktär. Bland annat införs bättre statistiska metoder och en mer modern säsongrensningmetod. Även publiceringen av AKU har setts över.

Förändringarna innebär ett tidsseriebrott i AKU då undersökningen inte blir direkt jämförbar över tid. Inledningsvis publiceras årsvisa jämförelser. Säsongrensade och länkade tidsserier beräknar SCB publicera under senhösten 2005.

Definitionsförändringar och ny frågeordning

I nya AKU kommer arbete utomlands att jämföras med arbete i Sverige. Tidigare räknades dessa till kategorin ”utanför arbetskraften”. Förändringen gäller även arbetssökande.

Arbetslösa definieras numera utifrån att kunna arbeta och aktivt söka arbete. Tidigare krävdes även att personen *velat* arbeta under referensveckan. Att enbart studera annonser i syfte att hitta ett arbete räknas numera som att söka aktivt. Att avvakta ett nytt arbete inom 3 månader räknas som att söka aktivt. Tidigare var tidsgränsen 1 månad.

Frågan om att ha *utfört* arbete under referensveckan måste komma före frågor om att *ha* ett arbete. Frågor om att ha *söket* arbete är en s.k. primär uppgift och får därför inte filtreras bort genom att andra frågor ställs före. I tidigare AKU ställs först en fråga om att ha *velat* arbeta.

Nya variabler och andra förändringar

Det ställs nu direkta frågor om övertid och frånvaro.¹⁵ Det görs inte längre någon uppdelning av frånvarotimmarna under referensveckan på olika frånvarorsaker men man frågar nu även om frånvarotidens längd och om man uppbär lön eller inkomstersättning under frånvaroperioden.

Det ställs frågor om den intervjuade har någon form av arbetsledaransvar, om bristen på barn- eller anhörigomsorg innebär att intervjupersonen inte arbetar eller söker heltid, om intervjupersonen har ett kontrakt med ett bemanningsföretag och om intervjupersonen använt arbetsförmedlingens tjänster för att få nuvarande arbete.

Bransch- och yrkeskodning görs nu direkt i intervjusituationen.

Effekter av AKU-omläggningen

Under perioden oktober 2004 t.o.m. mars 2005 har det gjorts parallella undersökningar med nya och tidigare AKU för att kunna uppskatta effekterna av omläggningen och därmed genomföra s.k. länkning av AKU:s viktigaste variabler. Fördelningen av urvalet under denna införandeperiod var för fjärde kvartalet 20 procent enligt den nya frågeblanketten och 80 procent enligt den tidigare. Första kvartalet i år användes den nya blanketten på 30 procent av urvalet och den tidigare blanketten på resterande 70 procent.¹⁶

Resultatet från de parallella undersökningarna visar enligt SCB inga statistiskt signifikanta skillnader när det gäller antal sysselsatta eller antal personer i arbete. Skillnaderna var således inte tillräckligt stora för att SCB med stor säkerhet kan hänföra dem till statistikomläggningen. Dock borde det enligt Konjunkturinstitutets bedömning ha skett en nivåförändring för antal sysselsatta då den nya definitionen inkluderar personer som är bosatta i Sveri-

¹⁵ I tidigare AKU beräknas dessa som skillnaden mellan faktisk och överenskommen arbetstid under referensveckan.

¹⁶ De redovisade AKU-skattningarna under perioden baserades enbart på den tidigare blanketten och därmed ett betydligt begränsat urval. Utfallet är därför särskilt osäkert under denna period.

ge men arbetar utomlands. Dessa var enligt AKU i årsgenomsnitt 29 000 personer 2004 och för april månad i år 35 000.

För antal personer i arbetskraften och antal arbetslösa är utfallen signifikant högre mätt på det nya sättet. För den relativa arbetslösheten¹⁷ uppskattar SCB effekten av omläggningen vara ca 0,3–0,5 procentenheter. Konjunkturinstitutet räknar därmed med en nivåeffekt på 0,4 procentenheter för arbetslösheten under prognosperioden. SCB har inte redovisat vilka grupper utanför arbetskraften som minskat i antal. I denna prognos antas det vara heltidsstuderande och den s.k. övriggruppen.

För antalet arbetade timmar totalt visar resultaten enligt SCB inga signifikanta skillnader men den nya direktfrågan avseende övertid och frånvaro har inneburit signifikanta skillnader i nivåerna för dessa timmar. Både övertids- och frånvarotimmarna har ökat.

Det är ännu oklart vilka serier AKU kommer att länka bakåt i tiden och när de kommer att publiceras.

---

¹⁷ Arbetslösa i procent av arbetskraften.